

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 21
QUYÊN THỨ 516
HỘI THỨ BA

Phẩm
TƯỚNG KHÔNG
Thứ 21 - 2

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, giả sử trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già bố thí Tam Bảo, chỗ gọi Phật bảo, Pháp bảo, Tăng bảo. Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm qua một ngày đêm như nói mà học, chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô biên. Vì có sao? Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm là xe các Bồ-tát Ma-ha-tát. Các Bồ-tát Ma-ha-tát nhờ cưỡi xe này nên mau đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già cúng dường Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, Ứng cúng, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai. Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên này được phước nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên, chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm qua một ngày đêm như nói mà học, chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô số vô biên. Vì có sao? Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm vượt các bậc Thanh văn, Độc giác, mau vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh, lại lần hồi

tu hành các hạnh BỒ-tát, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu BỒ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già tinh siêng tu học bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tiến, tĩnh lự, bát-nhã. Nơi ý hiểu sao? BỒ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên, chẳng thể nghĩ bàn chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu BỒ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đã nói mà trụ, qua một ngày đêm tinh siêng tu học bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tiến, tĩnh lự, bát-nhã, chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô biên. Vì sao? Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm là mẹ các BỒ-tát Ma-ha-tát. Sở dĩ vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm năng sanh chúng BỒ-tát Ma-ha-tát. Tất cả chúng BỒ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mau được viên mãn tất cả Phật pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già đem pháp bố thí tất cả hữu tình. Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên, chẳng thể nghĩ bàn chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đã nói mà trụ, qua một ngày đêm đem pháp bố thí tất cả hữu tình chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô biên. Vì có sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, thời là xa là Nhất thiết trí trí. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, thời là chẳng xa là Nhất thiết trí trí. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thường nên chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. An trụ nội không cho đến vô

tánh tự tánh không. An trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. An trụ khổ tập diệt đạo thánh đế.

Tu hành bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi. Tu hành bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tu hành không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Tu hành tám giải thoát cho đến mười biến xứ. Tu hành Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Tu hành tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn. Tu hành năm nhãn, sáu thần thông.

Tu hành Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Tu hành đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Tu hành pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Tu hành nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Tu hành các Phật pháp vô biên khác.

Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đã nói mà trụ, qua một ngày đêm tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí, chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô biên. Vì có sao? Nếu Bồ-tát Ma-

ha-tát chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đối Nhất thiết trí trí có quay lui ấy, không có lẽ đó. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đối Nhất thiết trí trí có quay lui ấy, đây có lẽ đó. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thường nên chẳng là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già tu hành các thứ tài thí pháp thí, an ở chỗ trống vắng, buộc niệm suy nghĩ trước đã tu hành các thứ phước nghiệp, cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đã nói mà trụ, qua một ngày đêm tu hành các thứ tài thí pháp thí, an ở chỗ trống vắng, buộc niệm suy nghĩ trước đã tu hành các thứ phước nghiệp cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chỗ được công đức rất

nhều hơn kia vô lượng vô biên. Vì có sao? Vì nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở khởi hồi hướng, phải biết đây là Vô thượng hồi hướng. Là Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở khởi hồi hướng, phải biết đây là hữu thượng hồi hướng. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thường nên chẳng xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, đem sở tu hành các thứ phước nghiệp cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm dù trải qua đại kiếp ngang cát Căng-già, duyên khắp công đức căn lành tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và các đệ tử quá khứ vị lai hiện tại, hòa hợp cân lường, hiện tiền tùy hỷ cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây được phước nhiều chăng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Nhiều lắm. Phước ấy vô lượng vô số vô biên chẳng thể nghĩ bàn, chẳng thể xưng kể.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nương Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đã nói mà trụ, qua một ngày đêm duyên khắp công đức căn lành tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng

Giác và các đệ tử quá khứ vị lai hiện tại, hòa hợp cân lường hiện tiền tùy hỷ cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chỗ được công đức rất nhiều hơn kia vô lượng vô biên. Vì có sao? Vì tất cả công đức căn lành tùy hỷ hồi hướng đều lấy Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm mà làm thượng thủ. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thường nên chẳng lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, đối các căn lành tùy hỷ hồi hướng sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Như Phật đã nói các hành đều là phân biệt khởi ra, từ vọng tưởng sanh, trọn chẳng thật có, vì nhân duyên nào các Bồ-tát Ma-ha-tát đây thấy được phước vô lượng vô số vô biên? Bạch Thế Tôn! Phân biệt làm ra các thứ phước nghiệp lẽ chẳng năng khởi chánh kiến thế gian, chẳng năng tới vào Chánh tánh ly sanh, cũng lẽ chẳng năng được quả Dự lưu cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Nhưng chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm biết tất cả thứ phân biệt làm ra, không vô sở hữu, hư dối chẳng thật. Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát khéo học nội không cho đến vô tánh tự tánh không. An trụ

các thứ không như thế rồi như như quán sát phân biệt làm ra, không, vô sở hữu hư dối chẳng thật. Như vậy, như vậy, năng chẳng xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Như như chẳng lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Như vậy, như vậy, được phước vô lượng vô số vô biên. Do nhân duyên đây năng khởi chánh kiến, cũng năng tới vào Chánh tánh ly sanh, cho đến năng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Đã nói vô lượng vô số vô biên có sai khác nào? Phật bảo: Thiện Hiện! Nói vô lượng ấy, lường chẳng thể được, chẳng thể lường ở trong pháp quá khứ vị lai hiện tại được, nên gọi vô lượng. Nói vô số ấy, đến chẳng thể được, chẳng thể đến ở trong tất cả giới hữu vi vô vi được, nên gọi vô số. Nói vô biên ấy, biên chẳng thể được, chẳng thể so lường ngần mé pháp kia được, nên gọi vô biên.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Vả có nhân duyên sắc cũng vô lượng vô số vô biên, thọ tướng hành thức cũng vô lượng vô số vô biên chẳng? Phật bảo: Thiện Hiện! Có nhân duyên nên sắc cũng vô lượng vô số vô biên, thọ tướng hành thức cũng vô lượng vô số vô biên.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nhân duyên nào nên sắc cũng vô lượng vô số vô biên, thọ tướng hành thức cũng vô lượng vô số vô biên? Phật bảo: Thiện Hiện! Sắc tánh không, nên nói là vô lượng vô số vô biên; thọ tướng hành thức tánh không, nên nói là vô lượng vô số vô biên.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Vì chỉ sắc tánh không, thọ tướng hành thức tánh không, hay tất cả pháp đều tánh không ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Ta trước đâu chẳng nói tất cả pháp đều không?

Thiện Hiện thưa rằng: Phật tuy thường nói các pháp đều không, mà các hữu tình chẳng biết thấy giác, nên tôi nay lại phải làm hỏi này: Bạch Thế Tôn! Các pháp tánh không tức là vô tận, cũng là vô lượng, cũng là vô số, cũng là vô biên?

Bạch Thế Tôn! Trong các pháp không, tận chẳng thể được, lượng chẳng thể được, số chẳng thể được, biên chẳng thể được. Do nhân duyên đây vô tận vô lượng vô số vô biên hoặc nghĩa hoặc văn đều không sai khác?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, Như vậy. Như người đã nói vô tận vô lượng vô số vô biên hoặc nghĩa hoặc văn đều không sai khác, vì đều chung hiển rõ các pháp không vậy.

Thiện Hiện phải biết: Lý các pháp không đều chẳng thể nói. Như Lai phương tiện nói là vô tận, hoặc nói vô lượng, hoặc nói vô số, hoặc nói vô biên, hoặc nói là không, hoặc nói vô tướng, hoặc nói vô nguyên, hoặc nói vô tác, hoặc nói vô vi, hoặc nói vô sanh, hoặc nói vô diệt, hoặc nói lìa nhiễm, hoặc nói diệt hẳn, hoặc nói Niết-bàn, hoặc nói chơn như, hoặc nói thật tế, các như thế thấy thật nghĩa không khác, đều là Như Lai phương tiện diễn nói.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Rất lạ! Phương tiện khéo léo thật tánh các pháp chẳng thể tuyên nói, mà vì hữu tình phương tiện chỉ rõ. Như tôi hiểu nghĩa Phật đã nói đấy, thật tánh các pháp đều chẳng thể nói?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Thật tánh các pháp đều chẳng thể nói. Sở dĩ vì sao? Vì tánh tất cả pháp đều rất ráo không, không có kẻ năng tuyên nói rất ráo không.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nghĩa chẳng thể nói có thêm bớt chăng? Phật bảo: Thiện Hiện! Nghĩa chẳng thể nói không thêm không bớt.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Nếu nghĩa chẳng thể nói không thêm không bớt ấy, thời lẽ Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không

thêm bớt. Thời lễ bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi cũng không thêm bớt. Thời lễ bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định cũng không thêm bớt. Thời lễ không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn cũng không thêm bớt. Thời lễ tám giải thoát cho đến mười biến xứ cũng không thêm bớt. Thời lễ Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa cũng không thêm bớt. Thời lễ tất cả đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn cũng không thêm bớt. Thời lễ năm nhãn, sáu thần thông cũng không thêm bớt. Thời lễ Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cũng không thêm bớt. Thời lễ đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả cũng không thêm bớt. Thời lễ pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả cũng không thêm bớt. Thời lễ nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí cũng không thêm bớt.

Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí cũng không thêm bớt. Thời lễ Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí đều vô sở hữu. Nếu Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí đều vô sở hữu, làm sao Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Nghĩa chẳng thể nói không thêm không bớt. Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí cũng

không thêm bớt. Nghĩa chẳng thể nói vô sở hữu Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí cũng vô sở hữu. Nhưng các Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, an trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa phương tiện khéo léo, chẳng khởi nghĩ này: Ta đổi Bát-nhã cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa hoặc thêm hoặc bớt. Chỉ khởi nghĩ này: Chỉ có tướng danh, nghĩa là Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây tác ý cùng hành, và nương đây khởi tâm cùng căn lành, cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, như Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề nhiệm mầu sâu thẳm mà khởi hồi hướng. Do sức hồi hướng phương tiện khéo léo chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bấy giờ, Thiện Hiện liền thưa Phật rằng: Sao gọi Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Chơn như các pháp đây gọi Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao gọi chơn như các pháp mà nói là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Phật bảo: Thiện Hiện! Chơn như sắc uẩn cho đến thức uẩn đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như nhãn xứ cho đến ý xứ đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như sắc xứ cho đến pháp xứ đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như nhãn giới cho đến ý giới đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như sắc giới cho đến pháp giới đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như nhãn thức giới cho đến ý thức giới đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như nhãn xúc cho đến ý xúc đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ đầy là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Chơn như địa giới cho đến thức giới đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như nhân duyên cho đến tăng thượng duyên đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như vô minh cho đến lão tử đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề.

Chơn như Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như nội không cho đến vô tánh tự tánh không đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như khổ tập diệt đạo thánh đế đầy là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề.

Chơn như bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định đây là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn đây là Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Chơn như tám giải thoát cho đến mười biến xứ đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Chơn như Tịnh Quán địa cho đến Như Lai địa đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như đà-la-ni môn, tam-ma-địa môn đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như năm nhãn, sáu thần thông đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Chơn như Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như ba mươi hai tướng, tám mươi tùy hảo đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Chơn như quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như

nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chơn như sanh tử, Niết-bàn đây là Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện phải biết: Chơn như các pháp vì không thêm bớt nên Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chư Phật cũng không thêm bớt.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát thường chẳng xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm hăng vui an trụ chơn như các pháp, trọn chẳng thấy pháp có thêm có bớt. Do nhân duyên đây nghĩa chẳng thể nói không thêm không bớt. Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí cũng chẳng thêm bớt. Nghĩa chẳng thể nói vô sở hữu, Bồ thí Ba-la-mật-đa nói rộng cho đến nhất thiết tướng trí cũng vô sở hữu. Như vậy, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nương dựa không thêm bớt, vô sở hữu làm phương tiện hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, do đây làm cửa nhóm các công đức đến ngôi viên mãn, bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này vì sơ tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, hay hậu tâm khởi năng chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này nếu sơ tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-

đề, khi sơ tâm khởi hậu tâm chưa khởi, không nghĩa hòa hợp. Nếu hậu tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, khi hậu tâm khởi tiền tâm đã diệt không nghĩa hòa hợp. Như vậy, pháp tâm tâm sở trước sau tiền thối, tìm gạn không có nghĩa hòa hợp, nói sao khá được chứa nhóm căn lành. Nếu các căn lành chẳng thể chứa nhóm được, làm sao căn lành Bồ-tát viên mãn chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Ta sẽ vì người nói sơ thí dụ cho người đối nghĩa ấy dễ được hiểu rõ. Các người có trí đối nghĩa đã nói, nghe nơi thí dụ bèn được hiểu ngộ.

Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Như khi đốt đèn vì ngọn lửa trước năng cháy tim hay ngọn lửa sau năng cháy tim?

Thiện Hiện thưa rằng: Như ý tôi hiểu, chẳng phải lửa trước năng cháy tim, cũng chẳng rời lửa trước; chẳng phải lửa sau năng cháy tim, cũng chẳng rời lửa sau.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Tim bị cháy chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Thế gian hiện thấy cái tim cháy thật!

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm chứng được

Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng lại như thế. Chẳng phải sơ tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời sơ tâm. Chẳng phải hậu tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời hậu tâm. Mà các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm khiến các căn lành khôn lớn viên mãn chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, đến tối hậu tâm mười địa viên mãn bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu học những mười địa nào viên mãn bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa khiến cho viên mãn bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Cũng học Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa khiến cho viên mãn bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện phải biết: Các Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học mười địa như thế đến ngôi viên mãn, khi được Bồ-đề chẳng sơ tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời sơ

tâm. Chẳng hậu tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời hậu tâm. Mà các Bồ-tát Ma-ha-tát tinh siêng tu học mười địa như thế đến ngôi viên mãn bèn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện liền thưa Phật rằng: Như Lai đã nói lý thú duyên khởi rất là mau nhiệm, rất là sâu thẳm, nghĩa là các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, đem vô sở đắc mà làm phương tiện tu học mười địa, khi được Bồ-đề chẳng sơ tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời sơ tâm. Chẳng hậu tâm khởi năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng chẳng rời hậu tâm. Mà các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đến tới hậu tâm mười địa viên mãn, bèn năng chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu tâm diệt rồi sanh lại được chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được. Tâm này đã diệt chẳng thể sanh lại.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu tâm đã sanh có pháp diệt chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Nếu tâm đã sanh định có pháp diệt.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Có pháp diệt tâm chẳng phải diệt chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy. Có pháp diệt tâm quyết định phải diệt.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao. Tâm trụ là như tâm chơn như chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Như tâm chơn như, tâm trụ cũng vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu tâm trụ như chơn như, tâm này là như chơn như thật tế tánh thường trụ chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy. Tâm này chẳng như chơn như thật tế tánh ấy thường trụ.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Chơn như các pháp rất sâu thẳm chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Chơn như các pháp rất là sâu thẳm.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Tức chơn như là tâm chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Là chơn như có tâm chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Tức tâm là chơn như chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Là tâm có chơn như chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Chơn như vì năng thấy được chơn như chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng thể thấy được vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng hành như thế là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Như vậy. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng hành như thế là hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng hành như thế là hành chỗ nào? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng hành như thế trọn không chỗ hành. Sở dĩ vì sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, trụ trong chơn như, không tâm hiện hành, không xứ hiện hành. Vì có sao? Vì nếu Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa

sâu thăm trụ trong chơn như trọn không hiện hành, thời xứ hiện hành, kể hiện hành vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm là hành sở nào? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm hành thắng nghĩa đế, vì trong đây không hai thứ hiện hành vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm, dù chẳng lấy tướng mà hành tướng chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phải vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm, hành trong thắng nghĩa đế là phá tướng chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phá.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm, hành trong thắng nghĩa đế phá tướng tướng chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng phá tướng tướng.

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm vì sao

chẳng phá tướng, cũng chẳng phá tướng tướng? Thiện Hiện thưa rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, chẳng khởi nghĩ này: Ta sẽ phá tướng và phá tướng tướng. Cũng chẳng khởi nghĩ này: Ta sẽ phá vô tướng và phá tướng vô tướng. Sở dĩ vì sao? Vì đối tất cả thứ không phân biệt vậy.

Lại nữa, bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm dù năng lià được các phân biệt như thế mà chưa viên mãn Như Lai mười lục, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, và mười tám pháp Phật bất cộng thấy vô lượng vô biên thắng công đức vậy, vì chưa được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này trọn nên tối thắng phương tiện khéo léo. Do tối thắng phương tiện khéo léo đây đối tất cả pháp chẳng lấy chẳng phá. Vì có sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này biết rõ tất cả pháp tự tướng không vậy.

Lại nữa, bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ trong tất cả pháp tự tướng không, vì muốn thành thực các hữu tình nên vào ba đẳng trì. Dùng phương tiện ba đẳng trì thành thực các loại hữu tình.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói.

Bấy giờ, Thiện Hiện liền thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này sao là vào ba thứ đẳng trì đây phương tiện thành thực các loại hữu tình?

Phật bảo: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ không đẳng trì thấy các hữu tình hư dối phân biệt ngã ngã sở, dùng sức phương tiện dạy khiến an trụ không tam-ma-địa. Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ vô tướng đẳng trì, thấy các hữu tình hư dối phân biệt các pháp tướng, dùng sức phương tiện dạy khiến an trụ vô tướng tam-ma-địa. Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ vô nguyện đẳng trì, thấy các hữu tình hư dối phân biệt nhiều ưa muốn, dùng sức phương tiện dạy khiến an trụ vô nguyện tam-ma-địa.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thể khéo léo vào ba đẳng trì, phương tiện thành thực các loại hữu tình khiến kia theo sở nghi được nhiều ích lớn.

Bấy giờ, Xá-lợi-tử hỏi cụ thọ Thiện Hiện rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trong mộng vào ba thứ đẳng trì, đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm có thêm ích chăng?

Thiện Hiện đáp rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tỉnh vào ba đẳng trì đây đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa

sâu thăm có thêm ích, ấy kia trong mộng vào cũng có thêm ích. Sở dĩ vì sao? Vì tỉnh cùng trong mộng không sai khác vậy. Xá-lợi-tử! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tỉnh tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm đã gọi tu tập Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm. Bồ-tát Ma-ha-tát này trong mộng tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm cũng gọi tu tập Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm. Ba thứ đẳng trì đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thăm năng làm thêm ích lẽ cũng như thế.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát trong mộng gây nghiệp là có thêm ích hoặc tổn giảm chăng?

Phật nói: Các pháp hư dối chẳng thật, như mộng đã gây. Làm sao nghiệp kia năng có thêm ích, hoặc lại tổn giảm? Sở dĩ vì sao? Vì chẳng phải ở trong mộng đã gây các nghiệp năng có thêm ích, hoặc năng tổn giảm. Cần đến khi tỉnh nhớ tưởng phân biệt trong mộng đã gây mới có thêm ích, hoặc có tổn giảm.

Thiện Hiện đáp rằng: Có kẻ khi tỉnh giết mạng người rồi, sau ở trong mộng nhớ tưởng phân biệt rất tự mừng khoái. Hoặc lại có người mộng giết mạng người khác, bảo ở khi tỉnh rất sanh vui mừng. Hai nghiệp như thế, nơi ý hiểu sao?

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Không việc sở duyên hoặc nghĩ hoặc nghiệp đều chẳng sanh được. Cần có sở duyên nghĩ nghiệp mới khởi. Nghĩ nghiệp trong mộng duyên đâu mà sanh?

Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Hoặc mộng hoặc tỉnh không việc sở duyên nghĩ nghiệp chẳng sanh, cần có sở duyên nghĩ nghiệp mới khởi. Vì có sao? Xá-lợi-tử! Cần ở trong pháp thấy nghe giác biết, có giác huệ chuyển, do đây khởi nhiễm hoặc lại khởi tịnh. Nếu không các pháp thấy nghe giác biết, không giác huệ chuyển, cũng không nhiễm tịnh. Do đây nên biết hoặc mộng hoặc tỉnh, có việc sở duyên nghĩ nghiệp khởi, cho đến không việc sở duyên nghĩ nghiệp chẳng khởi.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Phật nói nghĩ nghiệp đều là tự tánh, làm sao nói được hoặc nghĩ hoặc nghiệp có sở duyên khởi, không thời chẳng sanh?

Thiện Hiện đáp rằng: Mặc dù các nghĩ nghiệp và việc sở duyên tự tánh đều không, mà do tự tâm lấy tướng phân biệt, nên nói nghĩ nghiệp có sở duyên sanh, nếu không sở duyên nghĩ nghiệp chẳng sanh.

Khi ấy, Xá-lợi-tử bảo Thiện Hiện rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trong mộng tu hành bố thí, tịnh giới,

an nhẫn, tinh tiến, tinh lự, bát-nhã đem căn lành đây cùng các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Bồ-tát Ma-ha-tát này là thật hồi hướng Đại Bồ-đề chăng?

Thiện Hiện trả lời: Từ Thị Bồ-tát đã lâu nhận được ký Bất thối chuyển Vô thượng Bồ-đề, còn buộc một đời định sẽ làm Phật, khéo giỏi thù đáp tất cả nạn vấn, hiện ở hội đây nên thỉnh hỏi Ngài, Bồ Xứ Từ Tôn quyết sẽ vì đáp. Khi ấy, Xá-lợi-tử như lời Thiện Hiện cung kính thỉnh hỏi Từ Thị Bồ-tát.

Khi ấy, Từ Thị Bồ-tát hỏi gạn Xá-lợi-tử rằng: Bảo những gì gọi Từ Thị năng đáp: Là sắc uẩn ư? Hay thọ tướng hành thức uẩn ư? Là sắc uẩn không ư? Hay thọ tướng hành thức uẩn không ư? Là sắc uẩn chơn như ư? Hay thọ tướng hành thức uẩn chơn như ư? Và sắc uẩn chẳng năng đáp, thọ tướng hành thức uẩn cũng chẳng năng đáp. Sắc uẩn không chẳng năng đáp, thọ tướng hành thức uẩn không cũng chẳng năng đáp. Sắc uẩn chơn như chẳng năng đáp, thọ tướng hành thức uẩn chơn như cũng chẳng năng đáp. Sở dĩ vì sao? Tôi trọn chẳng thấy có pháp năng đáp, có pháp sở đáp, xứ đáp, thời đáp, và do đây đáp cũng đều chẳng thấy. Tôi trọn chẳng thấy có pháp năng ký, có pháp sở ký, xứ ký, thời ký và do đây ký cũng đều chẳng thấy. Vì có sao? Xá-lợi-tử! Vì tất cả bản tánh đều không, trọn vô sở hữu,

không hai không riêng, gạn tìm rớt ráo bất khả đắc vậy.

Bấy giờ, Xá-lợi-tử lại hỏi Từ Thị Bồ-tát rằng: Nhân giả đã nói pháp là như sở chứng chẳng? Từ Thị Bồ-tát nói: Pháp tôi đã nói chẳng như sở chứng. Sở dĩ vì sao? Vì pháp tôi đã chứng chẳng thể nói được vậy.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Xá-lợi-tử rằng: Từ Thị Bồ-tát giác huệ sâu rộng, tu tất cả Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa thành mãn lâu rồi, dùng vô sở đắc mà làm phương tiện đối bị nạn hỏi năng đáp như vậy.

Bấy giờ, Phật bảo Xá-lợi-tử rằng: Nơi ý hiểu sao? Người do pháp này thành A-la-hán, hãy thấy pháp ấy là nói được chẳng. Xá-lợi-tử thưa: Bạch Thế Tôn! Chẳng nói được.

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm sở chứng pháp tánh cũng lại như thế, chẳng thể nói được.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này chẳng khởi nghĩ đây: Ta do pháp đây đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề đã được nhận ký, nay được nhận ký, sẽ được nhận ký. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do pháp đây sẽ chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Xá-lợi-tử! BỒ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm chẳng sanh nghi ngờ ta đối Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề hãy được chẳng được. Chỉ khởi nghĩ này: Ta đối Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề quyết định sẽ được.

Xá-lợi-tử! BỒ-tát Ma-ha-tát này hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nghe pháp sâu thẳm chẳng kinh chẳng sợ chẳng hãi, chẳng run chẳng chìm chẳng đắm, đối được Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề cũng không lo sợ, quyết định tự biết ta sẽ chứng được sở cầu Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình.

Bấy giờ, Phật bảo cụ thọ Thiện Hiện: Có BỒ-tát Ma-ha-tát tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình bị khốn đói khát, áo quần rách nát, thiếu thốn đồ nằm, muốn cần của cải đều chẳng như ý. Thấy việc này rồi, khởi suy nghĩ đây: Ta phải làm sao cứu giúp các loại hữu tình như thế khiến lìa tham lam, của cải tư duyên không thiếu. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyến đoái, tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng BỒ-đề. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không thiếu thốn của cải như thế, tất cả đều như

chúng trời sáu cõi Dục, thọ dụng các thứ đồ vui thượng diệu, mà đôi trong ấy không điều tham đắm. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này do Bồ-thí Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình phiền não hung bạo giết hại lẫn nhau, cho đến tà kiến. Bởi nhân duyên đây chết yểu nhiều bệnh, sắc mặt đen ốm, không có uy đức, của cải thiếu thốn, sanh nhà hèn hạ, thân căn thiếu giảm, nhiều việc xấu xa như bản. Thấy việc này rồi, khởi suy nghĩ đây: Ta phải làm sao cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến nó xa lìa các quả ác nghiệp. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyến đoái, tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Trong cõi Phật ta được không có các quả ác nghiệp như thế, tất cả hữu tình đều hành mười thiện, hưởng sống lâu thấy các quả báo tốt. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ Tịnh giới Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành An nhẫn Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình giận

dữ lẫn nhau, miệng phun gươm giáo, mắng chửi tề nhục, dùng dao gậy thảy tàn hại lẫn nhau, cho đến đứt mạng, ác tâm chẳng xả. Thấy việc này rồi, khởi suy nghĩ đây: Ta phải làm sao cứu vớt các loại hữu tình như thế khiến nó xa lìa các ác như thế. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyện đoái, tu hành An nhẫn Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không ác nghiệp phiền não như thế, tất cả hữu tình lẫn lữa xem nhau như cha mẹ, bạn thân, họ hàng, chẳng chống trái nhau, từ tâm đối đãi với nhau, thay đổi làm lợi vui. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ An nhẫn Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa, thấy các hữu tình biếng lười trễ nhác chẳng siêng tinh tiến, nói bỏ Tam thừa, cũng chẳng tu hành nghiệp lành người trời. Thấy việc này rồi, khởi suy nghĩ đây: Ta phải làm sao cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến nó xa lìa biếng lười trễ nhác. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyện đoái, tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa, thành thực

hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không biếng lười trễ nhác như thế, tất cả hữu tình tinh siêng mạnh mẽ, siêng tu thú lành và nhân Tam thừa, sanh trong người trời mau chứng giải thoát. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ Tinh tiến Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình bị năm che che khuất, xa lìa tĩnh lự, vô lượng, vô sắc, tán loạn buông lung, chẳng tu các thiện. Thấy việc đây rồi, khởi suy nghĩ này: Ta phải làm sao cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến nó xa lìa các che, tán loạn. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyện đoái, tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không có năm che, tán loạn như thế, tất cả hữu tình tự tậ vào ra các thắng định tĩnh lự, vô lượng, vô sắc. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ Tĩnh lự Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình ngu si ác huệ, đối chánh kiến thế gian xuất thế gian đều mất, bác bỏ không nghiệp thiện ác và nghiệp quả, chấp đoạn chấp thường, chấp một chấp khác, đồng chẳng đồng thấy, các thứ tà pháp. Thấy việc này rồi, khởi nghĩ đây: Ta phải làm sao cứu vớt các loại hữu tình như thế, khiến nó xa lìa ác kiến tà chấp. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyến đoái, tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật khiến mau viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không có ác hành tà chấp như thế, tất cả hữu tình trọn nên chánh kiến, các thứ diệu huệ đầy đủ trang nghiêm. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu đủ sáu thứ Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình ba nhóm sai khác: Một nhóm chánh định, hai nhóm tà định, ba nhóm bất định. Thấy việc đây rồi, khởi suy nghĩ này: Ta phải làm sao phương tiện cứu vớt các loại hữu tình khiến lìa nhóm tà định và bất định. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện này: Ta phải tinh siêng không điều luyến đoái, tu hành sáu thứ Ba-la-mật-

đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật khiến mau viên mãn, mau chứng được Nhất thiết trí trí. Trong cõi Phật ta được các loại hữu tình không nhóm tà định và nhóm bất định, cũng không tiếng gọi hai nhóm như thế. Tất cả hữu tình đều trụ chánh định. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ sáu thứ Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần năng chứng được Nhất thiết trí trí.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát tu đủ sáu thứ Ba-la-mật-đa thấy các hữu tình đọa ba ác thú, chịu các thứ khổ sở, chỗ gọi địa ngục, bàng sanh, quỷ giới. Thấy việc này rồi, khởi suy nghĩ đây: Ta phải làm sao phương tiện cứu vớt khiến nó xa lìa khổ ba ác thú. Đã suy nghĩ rồi, khởi lời nguyện đây: Ta phải tinh siêng không điều luyện đoái, tu hành sáu thứ Ba-la-mật-đa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật khiến mau viên mãn, mau năng chứng được Nhất thiết trí trí. Trong cõi Phật ta được không có địa ngục, bàng sanh, quỷ giới cũng không tiếng gọi ác thú như thế. Tất cả hữu tình đều nhiếp vào thiện thú. Thiện Hiện phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này nhờ sáu thứ Ba-la-mật-đa đây mau được viên mãn, gần năng chứng được Nhất thiết trí trí.

--- o0o ---